

ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ УСНОГО СИНХРОННОГО ТА ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ЯК ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

труды / Ю.К.Бабанский. – М.:Педагогика, 1989. – 560 с.

3. Казан В.И. Основы оптимизации процесса обучения в высшей школе (Единая методологическая система института: теория и практика); Науч.-метод. пособие. – М.: Высш. Шк., 1987. – 143 с

4. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с., с.84

5. Batsyukova S. Student mobile ty: current trends and challenges. Erasmus Mundus programme in Ukraine / S. Batsyukova // Higher education Ukraine. – 2013. – № 3 (Annex 2): a special issue of “European Integration of Ukraine higher education in the context of the Bologna process”. – P. 244–247.

REFERENCES

1. Averyntsev, S. S. (1999). *Symvol: slovar* [Symbol: dictionary]. Kyiv: Dukh i litera, pp. 154–159., 132p. [in Ukrainian].

2. Babanskiy, Yu.K. (1989). *Izbrannyye pedagogicheskie trudyi* [Selected pedagogical works]. Moscow: Pedagogika, 560 p. [in Russian].

3. Kagan, V.I. (1987). *Osnovy optimizacii processa obuchenija v vysshej shkole (Edinaja metodologicheskaja sistema instituta: teorija i praktika)* [Fundamentals of optimization of the learning process in higher education (Unified Methodological System of the Institute: Theory and Practice)]. Moscow: Vyssh. Shk., 143 p. [in Russian].

4. Sysoieva, S.O. (2006). *Osnovy pedahohichnoi tvorchosti: Pidruchnyk* [Fundamentals of Pedagogical Creativity: Textbook]. Kyiv: Milenium, 346p. [in Ukrainian].

5. Batsyukova, S. (2013). Student mobile ty: current trends and challenges. Erasmus Mundus programme in Ukraine. Higher education Ukraine. No. 3 (Annex 2): a special issue of “European Integration of Ukraine higher education in the context of the Bologna process”. pp. 244–247. [in English].

Стаття надійшла до редакції 27.11.2017

УДК 811.111'25 – 051:378.147.091.33

Алла Ольховська, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та практики перекладу англійської мови
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ УСНОГО СИНХРОННОГО ТА ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ЯК ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Статтю присвячено теоретичному обґрунтуванню основних принципів навчання усного синхронного та письмового перекладу, які визначаються як керівні ідеї здійснення освітнього процесу, що встановлюють вимоги як до його організації в цілому, так і до його окремих складових (цілей, методів, засобів тощо) та забезпечують ефективність такого процесу за умови їх повної реалізації. Описано три групи принципів навчання згаданих видів перекладу в суспільно-політичній сфері із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій – загальнодидактичні, методичні й специфічні та розкрито особливості їх функціонування в організації процесу професійної підготовки майбутніх перекладачів.

Ключові слова: майбутні перекладачі, методика навчання перекладу, принципи навчання усного синхронного та письмового перекладу.

Літ. 15.

Алла Ольховская, кандидат педагогических наук,
доцент кафедры теории и практики перевода английского языка
Харьковского национального университета имени В.Н. Каразина

ПРИНЦИПЫ ОБУЧЕНИЯ УСТНОМУ СИНХРОННОМУ И ПИСЬМЕННОМУ ПЕРЕВОДУ КАК ОСНОВА ОРГАНИЗАЦИИ ПРОЦЕССА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ПЕРЕВОДЧИКОВ

Статья посвящена теоретическому обоснованию основных принципов обучения устному синхронному и письменному переводу, которые определяются как руководящие идеи осуществления образовательного процесса, устанавливающие требования как к его организации в целом, так и к его отдельным составляющим (целям, методам, средствам и т. д.) и обеспечивающие эффективность такого процесса при условии их полной реализации. Описано три группы принципов обучения упомянутым видам перевода в общественно-политической сфере с использованием информационно-коммуникационных технологий – общедидактические, методические и специфические, а также раскрыты особенности их функционирования в организации процесса профессиональной подготовки будущих переводчиков.

Ключевые слова: будущие переводчики, методика обучения переводу, принципы обучения устному синхронному и письменному переводу.

Alla Olkhovska, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
English Translation Theory and Practice Department
V.N. Karazin Kharkiv National University

PRINCIPLES OF TEACHING SIMULTANEOUS INTERPRETING AND TRANSLATION AS A PILLAR OF FUTURE TRANSLATORS' INTERPRETERS' PROFESSIONAL TRAINING

The article is devoted to the theoretical substantiation of the basic principles of teaching simultaneous interpreting and translation which are defined as the guiding ideas of the educational process, which establish requirements for its organization both on the whole and to its separate components (goals, methods, means, etc.) and ensure the efficiency of such process, provided that they are fully implemented. Three groups of principles of teaching simultaneous interpreting and translation in the social and political sphere with the use of information and communication technologies are described – general didactic principles (awareness, activity, visualization, accessibility and feasibility, strength of knowledge, scientific approach, professional competence of the teacher; informatization of education, unity of knowledge and skills, consciousness and behavior, integration of theory with practice, professional orientation), methodological principles (conformity of the content of exercises for teaching translation/interpreting to the real conditions of professional translation/interpreting, the dominant role of exercises, interconnected teaching of different types of translation/interpreting, methodological relevance and authenticity of the content of the teaching materials) and specific principles (modularity, translation/interpreting training as a means of meeting the needs of certain people, the heterogeneity of the used material and activity principle) and describes the peculiarities of their functioning in organizing the process of professional training of future translators. It is concluded that adherence to the principles described will promote the efficiency of teaching simultaneous interpreting and translation in the social and political sphere with the use of information and communication technologies and will also contribute to the development of the aspiration of future translators/interpreters to continuous professional growth upon the completion of the training.

Keywords: the would-be translators, methodology of teaching translation/interpreting, the principles of teaching translation/interpreting.

Постановка проблеми. Система навчання перекладу як спеціальності є частковою методикою, що ґрунтується на загальнометодичних підходах та структуру якої утворюють такі основні компоненти як цілі, зміст, принципи, методи, форми та засоби навчання [17]. Ключова роль принципів навчання обумовлюється тим, що їх дотримання у процесі розробки методики навчання дає змогу забезпечити її ефективність, а тому питання встановлення основних принципів навчання усного синхронного та письмового перекладу в суспільно-політичній сфері із використанням інформаційно-комунікаційних технологій потребує проведення спеціальних досліджень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Слід відзначити, що як сама система навчання перекладу, так і її структурні компоненти досі залишаються малодослідженими ділянками та часто базуються на аналогічних компонентах методики навчання іноземної мови як спеціальності [17]. І хоча в останні роки почали з'являтися публікації, присвячені питанням методики навчання перекладу в цілому [17], та принципів навчання усного [14; 16] та письмового [13] перекладу зокрема, все ще залишається невирішеним широкий спектр

питань, до якого, зокрема, можна віднести й проблему виділення основних принципів навчання усного синхронного та письмового перекладу із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, що й зумовлює **актуальність** нашої праці. Саме тому, ми поставили за **мету** встановити й теоретично обґрунтувати основні принципи навчання усного синхронного та письмового перекладу із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Виклад основного матеріалу. Принципи навчання, що належать до ключових компонентів системи, визначаються як керівні ідеї здійснення освітнього процесу, які встановлюють вимоги як до його організації в цілому, так і до його окремих складових (цілей, методів, засобів тощо) та забезпечують ефективність такого процесу за умови їх повної реалізації [5; 8]. У дидактичній літературі виділяють три групи принципів навчання – загальнодидактичні, методичні та специфічні. Усі принципи тісно пов'язані один з одним та утворюють єдину систему, спрямовану на забезпечення досягнення цілей навчання [18, 147].

Поділяючи думку В.В. Сафонові [12, 139] та І.П. Задорожної [5, 110] щодо можливості вибору принципів навчання в залежності від методу чи моделі навчання, коли автор формулює ті

ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ УСНОГО СИНХРОННОГО ТА ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ЯК ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

принципи, які є дидактико-методичними домінантами саме в певній методичній моделі, що не означає нехтування іншими, які можуть братися до уваги, але не бути включеними безпосередньо в систему авторських принципів, ми зупинимося детальніше на тих принципах кожної зі згаданих груп, які відіграють провідну роль під час навчання усного синхронного та письмового перекладу із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, розглянувши їх у теоретичному (дослідницькому) плані, тобто розкривши їх суть, а також у практичному плані, тобто з метою їх подальшого використання в якості правил, вимог, рекомендацій під час здійснення навчання [11, 40].

Аналіз дидактичної та методичної літератури [8; 14; 15; 17; 18] дозволив встановити, що до *загальнодидактичних* належать наступні принципи: усвідомленості, активності, наочності, доступності і посильності, міцності, науковості, професійної компетентності викладача, інформатизації освіти, єдності знань й умінь, свідомості і поведінки, інтеграції теорії з практикою, професійної спрямованості.

Принцип *усвідомленості* є одним з ключових, а його сутність полягає у тому, що навички й уміння будь-якої діяльності формуються краще й швидше за умови осмислення процесу їх набуття під час оволодіння певною діяльністю [18, 149]. В контексті нашого дослідження згаданий принцип реалізується шляхом забезпечення:

- розуміння студентами тенденцій, що превалюють на вітчизняному та зарубіжному ринку перекладацьких послуг;

- знання вимог, що них висувають роботодавці до майбутніх перекладачів;

- усвідомлення ролі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності перекладача, без яких така діяльність вже є практично неможливою;

- розуміння місця перекладацьких технологій, які, не применшуючи усю їх значущість, все ж таки виступають другорядними по відношенню до перекладацьких навичок й умінь та являють собою засіб ефективного здійснення перекладацької діяльності, а отже оволодіння якими є аж ніяк не самоціллю, а лише одним з інструментів на шляху до опанування професією;

- усвідомлення студентами цілей та структури занять, а також мети виконання вправ (для практичних модулів) та завдань (для теоретичних модулів).

Принцип *активності* передбачає внутрішню (інтелектуальну), зовнішню (моторну) та емоційну активність [5, 111]. Інтелектуальна

активність тлумачиться як напруженість психічних процесів (уваги, мислення, пам'яті) [18, 151], моторна – як активна участь студентів у заняттях [1, 12], емоційна – як задоволення від виконаної роботи [5, 111; 11, 49]. Стимулювання різних видів активності досягається відповідною побудовою навчального процесу під час якого студенти мають справу з проблемними ситуаціями: для практичних курсів – це вправи, які моделюють реальну перекладацьку діяльність, характеризуються високим темпом виконання та зміною їх типів [17, 28], для теоретичних курсів – завдання, виконання яких потребує використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій з якими професійний перекладач стикається практично щодня.

Принцип *наочності* заснований на діалектиці переходу від чуттєвого сприйняття до абстрактного мислення у процесі пізнання і у дидактичному плані трактується як спеціально організований показ навчального матеріалу з метою його кращого розуміння та засвоєння [18, 152]. Під час запровадження модулів з теорії і практики усного синхронного та письмового перекладу наочність втілюється у низці форм [17, 27], а саме: зоровій (для практичних модулів: сприйняття тексту для перекладу з паперових та електронних носіїв, десктопних та хмарних інтерфейсів програм автоматизації перекладу, символів перекладацького скоропису; для теоретичних модулів: сприйняття теоретичного матеріалу через презентації, розроблені засобами спеціальних програм, сприйняття інформації зі спеціально розроблених посібників у паперовій та електронній формі), слуховій (для практичних модулів: прослуховування текстів для перекладу; для теоретичних модулів: сприйняття теоретичної інформації на слух під час лекційних занять) і моторній (для практичних модулів: запис тексту за допомогою перекладацького скоропису, комп'ютерний набір тексту перекладу під час виконання письмового перекладу засобами перекладацьких технологій, створення термінологічних баз та баз пам'яті перекладів; для теоретичних модулів: підготовка опорного конспекту під час лекційних занять, виконання завдань для самостійної роботи в електронному вигляді).

Принцип *міцності* забезпечується змістовністю навчальних матеріалів, яскравістю їх викладення студентам та достатнім обсягом опрацювання, а також систематичним контролем засвоєння матеріалів [11, 52]. Особливості реалізації цього принципу в межах розробленої нами методики навчання передбачають відбір навчальних

ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ УСНОГО СИНХРОННОГО ТА ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ЯК ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

матеріалів виходячи з вимог ринку перекладацьких послуг, забезпечення викладення матеріалів засобами інформаційно-комунікаційних технологій (перегляд презентацій від виробників САТ-інструментів на You Tube, демонстрація застосування опцій САТ-програм викладачем на комп'ютері, демонстрація застосування спеціального обладнання для синхронного перекладу, використання презентацій, розроблених засобами Power Point під час лекційних занять), організацію систематичного контролю, як у форматі тестування (для декларативної складової), так і у форматі виконання перекладів – усних та письмових (для процедурної складової).

Врахування принципу *науковості* здійснюється шляхом побудови теоретично обґрунтованої методики навчання усного синхронного та письмового перекладу в суспільно-політичній сфері засобами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, ефективність якої забезпечується, у тому числі, завдяки дотриманню *принципу доступності і посиленості*, що реалізується шляхом врахування рівня студентів під час розробки навчальних матеріалів та організації розроблених матеріалів за принципом поступового нарощування складності.

Принцип *професійної компетентності викладача* характеризує здатність особистості до виконання професійної діяльності на основі набутих у процесі навчання знань, навичок й умінь у цій галузі діяльності [18, 158]. Цей принцип набуває особливого значення під час здійснення навчання усного синхронного та письмового перекладу засобами інформаційно-комунікаційних технологій, адже відсутність володіння технічним інструментарієм перекладача унеможливує здійснення викладання за розробленою методикою. Окрім того, з огляду на невідомий розвиток технологій, очевидно є необхідність наявності у викладача прагнення до самоосвіти, що реалізується шляхом постійного підвищення власної кваліфікації.

Принцип *інформатизації освіти* утілює процес всеохоплюючої інформатизації сучасного суспільства, що, у свою чергу обумовлює необхідність інформатизації й сфери освіти [8, 84]. Особливої значущості цей принцип набуває під час підготовки перекладачів, професійна діяльність яких із року в рік стає дедалі технологізованішою. Як засвідчує аналіз ринку перекладацьких послуг, володіння сучасними перекладацькими технологіями є першочерговою вимогою, як закордонних, так і вітчизняних

перекладацьких компаній, а отже відсутність цього компоненту у структурі навчання майбутніх перекладачів здатна значно послабити конкурентоспроможність таких фахівців. Окрім суто перекладацьких, у процесі професійної діяльності перекладачі можуть стикатися й з низкою інших технологій, адже загальною глобальною тенденцією є технологізація практично всіх сфер людського життя. Саме тому в ідеалі технології мають пронизувати увесь процес навчання майбутніх перекладачів, охоплюючи й декларативну (використання електронної пошти під час виконання завдань з самостійної роботи в межах теоретичних модулів, оформлення навчально-методичного забезпечення теоретичних модулів дисципліни “Теорія і практика перекладу” засобами навчального середовища Moodle) складову фахової компетентності перекладача, а не обмежуватися лише процедурною складовою (використання перекладацьких технологій (САТ-інструменти, спеціальне обладнання для синхронного перекладу) під час занять з практики перекладу).

Значущість принципів *єдності знань й умінь, свідомості і поведінки та інтеграції теорії з практикою* обумовлюється особливостями навчання перекладу, який, як зазначають дослідники [16, 374], водночас являє собою і теоретичну лінгвістичну дисципліну, і практичну дисципліну, зміст якої утворюють навички й уміння, що, у свою чергу, передбачає реалізацію такої дисципліни у межах єдиного теоретико-практичного курсу. Саме тому, дотримання принципу єдності знань й умінь, свідомості і поведінки [8, 85] в межах нашого дослідження забезпечується шляхом формування не лише процедурної (практичної), а й декларативної (теоретичної) складової фахової компетентності перекладача, що, відповідно, сприяє становленню й установчій складової, у той час як принцип *інтеграції теорії з практикою* [9, 116] забезпечується, з одного боку, шляхом розробки теоретичних модулів, які гармонійно доповнюють практичні модулі, а з іншого боку, шляхом спрямованості змісту навчання на те, щоб студенти відчували й розуміли користь від здобутих знань й сформованих навичок й умінь для задоволення життєвих потреб у межах своєї професійної діяльності [15, 114].

Принцип *професійної спрямованості* [14; 15] втілюється шляхом узгодження змісту практичних та теоретичних модулів із вимогами, які висуває ринок перекладацьких послуг (галузеві стандарти та закордонні й вітчизняні роботодавці), що здійснюється шляхом вибору затребуваних видів

ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ УСНОГО СИНХРОННОГО ТА ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ЯК ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

перекладу (усний синхронний та письмовий переклад у суспільно-політичній сфері), технологій (системи автоматизації перекладу, спеціальне обладнання для синхронного перекладу) та теоретичної інформації (стосовно інструментального компоненту ФКП, тенденцій на сучасному ринку перекладацьких послуг, особливостей працевлаштування тощо).

До *методичних принципів* навчання перекладу належать принципи [16; 17]: домінуючої ролі вправ, відповідності змісту вправ для навчання перекладу реальним умовам здійснення перекладу, взаємопов'язаного навчання різним видам перекладу, методичної актуальності й автентичності змісту навчальних матеріалів.

Принцип *домінуючої ролі вправ* є релевантним для забезпечення формування процедурної складової, тобто практичних навичок й умінь усного синхронного та письмового перекладу із використанням інформаційно-комунікаційних технологій, адже відповідно до нього змістом занять з практики перекладу мають переважно бути вправи, інтенсивність яких власне й забезпечує розвиток перекладацьких навичок й умінь [17, 29].

Принцип *відповідності змісту вправ для навчання перекладу реальним умовам здійснення перекладу* є обов'язковим до реалізації на завершальних етапах кожного циклу навчання та втілюється шляхом забезпечення наявності у вправах чинників, що негативно впливають на роботу перекладача [17, 28]. В усному синхронному перекладі до таких чинників належать наявність відхилення у мовленні оратора, підвищення темпу мовлення оратора, збільшення обсягу тексту, у письмовому перекладі – збільшення обсягу тексту, відсутність допоміжних ресурсів – бази пам'яті перекладів, термінологічної бази.

Відповідно до принципу *взаємопов'язаного навчання різним видам перекладу*, перекладацькі навички формуються та розвиваються в письмовому та усному перекладі на матеріалі, що відноситься до однієї й тієї ж сфери, хоча й не обов'язково в один і той же час, що, у свою чергу, створює сприятливе підґрунтя для закріплення психологічних механізмів, притаманних будь-якому виду перекладу й швидшої побудови до них елементів, властивих тільки окремим його видам [17, 28 – 29]. Проте окрім власне спільної галузі, доцільним, на наш погляд, є введення й інших компонентів, які б допомагали забезпечити додатковий зв'язок між різними видами перекладу. Зокрема в якості такого компоненту логічно запропонувати технологічний, який пов'язує

обидва види перекладу (усний синхронний та письмовий), що на сучасному етапі відрізняються значною технологічністю, однак із різними особливостями реалізації згаданого компоненту, які й становлять ті самі згадані вище елементи, притаманні лише окремим видам перекладу, швидка побудова яких забезпечується у відповідних практичних модулях.

Принципом *методичної актуальності й автентичності змісту навчальних матеріалів* запроваджується необхідність використання у процесі навчання перекладу лише автентичних матеріалів із забезпеченням можливості їх швидкого оновлення на регулярній основі [16, 374]. Цей принцип відіграє важливу роль у практичних модулях, передбачаючи необхідність оновлення текстів, які використовуються для перекладу, проте особливої значущості він набуває у теоретичних модулях, оскільки інформація, що її отримують студенти про ринок зарубіжних та вітчизняних перекладацьких послуг, сучасні перекладацькі технології тощо потребує постійного відстеження та осучаснення, оскільки зміни у професії перекладача відбуваються доволі швидко та динамічно. Саме тому у межах теоретичних модулів особливо важливим є окреслення їх цілей, загального їх змісту, тобто кола тем, що підлягають засвоєнню студентами, а також надання загального уявлення про побудову модуля та завдань, які використовуються для забезпечення самостійної роботи студентів.

До специфічних принципів навчання перекладу належать принципи [2; 3; 6; 7; 13; 15]: модульності, навчання перекладу як засобу задоволення потреб певних людей, неоднорідності матеріалу, що використовується та діяльнісний принцип.

Принцип *модульності* [2, 18; 15] є одним з ключових та впливає із тлумачення модуля як змістової одиниці інформації, яка є частиною цілого, що робить певний внесок у формування цього цілого та виконує певну функцію в його конструюванні [10, 361]. Він виступає задокументованою завершеною частиною освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу [4, 14]. Виходячи з того, що модульне навчання повинне забезпечувати не тільки засвоєння змістових одиниць інформації (модулів), а й появу у свідомості студента пізнавального образу цілого, утвореного з цих змістових одиниць [10, 362], реалізацію цього принципу під час побудови методики навчання перекладу

ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ УСНОГО СИНХРОННОГО ТА ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ЯК ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

засобами інформаційно-комунікаційних технологій вбачаємо у розробці комплексної дисципліни, що формується як система взаємопов'язаних модулів, які виділяються за певними ознаками, зокрема засвоєння студентами процедурних знань (виокремлення модулів, що мають на меті формування практичних навичок й умінь в усному синхронному та письмовому перекладі із використанням відповідних перекладацьких технологій) та декларативних знань (виокремлення модулів, спрямованих на забезпечення засвоєння теоретичних знань, пов'язаних із перекладацьким технологічним забезпеченням), та спрямовані на досягнення єдиної цілі (забезпечення формування фахової компетентності перекладача в усному синхронному та письмовому перекладі), що створить сприятливе підґрунтя для забезпечення ефективності навчання.

Важливість принципу *навчання перекладу як засобу задоволення потреб певних людей* [13] пов'язана з однією з важливих вимог ринку перекладацьких послуг, змістом якої є повна відповідність перекладу вимогам замовника, який часто може надавати власні бази пам'яті перекладу, термінологічні бази, що містять корпоративну термінологію та керівництва зі стилю. Втілення принципу забезпечується формуванням чіткого усвідомлення студентами того, що текст перекладу, який вони продукують, у першу чергу спрямований на забезпечення потреб замовників та має повністю відповідати їх очікуванням.

Втілення принципу *неоднорідності матеріалу, що використовується* [3] у нашому випадку забезпечується шляхом відбору текстів, що відповідають різним типам перекладу. Так, для модуля з письмового перекладу доцільно відбирати тексти різних документів, які зазвичай перекладаються письмово (наприклад, міжнародні договори в галузі прав людини), у той час як для модуля з усного синхронного перекладу необхідно добирати тексти публічного мовлення, які традиційно перекладаються перекладачами-синхроністами.

Діяльнісний принцип [6; 7] передбачає врахування під час побудови методики навчання структури перекладу, як діяльності та реалізується шляхом створення відповідних комплексів вправ, спрямованих на формування перекладацьких навичок й умінь.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, доходимо висновку, що врахування вищеобґрунтованих загальнодидактичних (усвідомленості, активності, наочності, доступності

і посиленості, міцності, науковості, професійної компетентності викладача, інформатизації освіти, єдності знань й умінь, свідомості і поведінки, інтеграції теорії з практикою, професійної спрямованості), методичних (відповідності змісту вправ для навчання перекладу реальним умовам здійснення перекладу, домінуючої ролі вправ, взаємопов'язаного навчання різним видам перекладу, методичної актуальності й автентичності змісту навчальних матеріалів) та специфічних принципів (модульності, навчання перекладу як засобу задоволення потреб певних людей, неоднорідності матеріалу, що використовується та діяльнісний принцип) сприятиме ефективному навчанню майбутніх перекладачів усного синхронного та письмового перекладу в суспільно-політичній сфері із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, а також сприятиме розвитку прагнення до постійного професійного самовдосконалення по завершенні навчання. Саме тому **перспективу подальших досліджень** вбачаємо у розробці методики навчання усного синхронного та письмового перекладу в суспільно-політичній сфері із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій на основі виділених принципів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Азимов Э. Г. *Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам)* / Азимов Э. Г., Щукин А. Н. – М.: ИКАР, 2009. – 448 с.
2. Алферова Д. А. *Модульное обучение переводу научно-технических текстов с использованием информационных технологий : автореф. дис. на соиск. наук. степени канд. пед. наук: 13.00.02 "Теория и методика воспитания (иностранный язык, уровень профессионального образования)"* / Д. А. Алферова. – Москва, 2010. – 28 с.
3. Белькова Е. В. *Методика обучения абзацно-фразовому переводу студентов экономического вуза: автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук: спец. 13.00.02 "Теория и методика обучения и воспитания (иностранные языки)"* / Е. В. Белькова. – Иркутск, 2009. – 24 с.
4. Гончаров С. М. *Кредитно-модульна система організації навчального процесу у світлі Болонської декларації: документи, матеріали, факти* / С. М. Гончаров. – Рівне: УДУВП, 2004. – 34 с.
5. Задорожна І. П. *Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англомовною*

**ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ УСНОГО СИНХРОННОГО ТА ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ЯК
ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ**

комунікативною компетенцією: дис. ... д-ра пед.наук: 13.00.02 / Задорожна Ірина Павлівна. – Київ, 2012. – 457 с.

6. Ігнатенко В. Д. *Методика навчання майбутніх філологів письмового перекладу науково-технічних текстів французькою мовою: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Ігнатенко Вікторія Дмитрівна. – К., 2017. – 239 с.*

7. Кондрашова Н. В. *Обучение устному переводу студентов старших курсов факультета изобразительного искусства педагогического вуза (на материале немецкого языка) : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук: спец. 13.00.02 “Теория и методика обучения и воспитания (иностранный язык, уровень профессионального образования)” / Н. В. Кондрашова. – Санкт-Петербург, 2002. – 20 с.*

8. Краевский В. В. *Основы обучения. Дидактика и методика / В. В. Краевский, А. В. Хуторской. – М.: Академия, 2007. – 352 с.*

9. Майер Н. В. *Теоретико-методичні засади формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: дис. ... д-ра пед.наук: 13.00.02 / Майер Наталія Василівна. – Київ, 2016. – 502 с.*

10. Малафійк І. В. *Дидактика / І. В. Малафійк. – К.: Кондор, 2005. – 397 с.*

11. Рогова Г. В. *Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Рогова Г. В., Рабинович Ф. М., Сахарова Т. Е. – М.: Просвещение, 1991. – 287 с.*

12. Сафонова В. В. *Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций / В. В. Сафонова. – Воронеж: ИСТОКИ, 1996. – 237 с.*

13. Сдобников В. В. *Принципы обучения переводу, или О чем еще не было сказано / В. В. Сдобников // Мосты. – 2015. – № 1 (45). – С. 51–59.*

14. Сімкова І. О. *Аналіз наявної методики навчання усного перекладу з аркуша у ВНЗ України та її відповідність міжнародним стандартам / І. О. Сімкова // Вісник Національного авіаційного університету. – 2015. – № 7. – С. 103 – 106.*

15. Тарасенко Р. О. *Теоретичні і методичні засади формування інформаційної компетентності майбутніх перекладачів для аграрної галузі у вищих навчальних закладах: дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04, 13.00.10 / Тарасенко Ростислав Олександрович. – К., 2017. – 550 с.*

16. Циган Л. В. *Принципи навчання майбутніх філологів усного перекладу / Л. В. Циган // Вісник національного педагогічного університету. – 2013. – Вип. 111. – С. 373 – 375.*

17. Черноватий Л. М. *Методика викладання перекладу як спеціальності / Л. М. Черноватий. – Вінниця: Нова Книга, 2013. – 376 с.*

18. Щукин А. Н. *Обучение иностранным языкам: Теория и практика: [учеб. пособ. для препод. и студ.] / А. Н. Щукин. – М.: Филоматис, 2004. – 416 с.*

REFERENCES

1. Azimov, Je. G. & Shhukin, A. N. (2009). *Novyy slovar metodicheskikh terminov i ponjatij (teoriya i praktika obuchenija jazykam)* [New Dictionary of Methodological Terms and Concepts (Theory and Practice of Teaching Languages)]. Moscow: IKAR, 448 p. [in Russian].

2. Alferova, D. A. (2010). *Modulnoe obuchenie perevodu nauchno-tehnicheskikh tekstov s ispol'zovaniem informacionnyh tehnologij* [Modular teaching of translation of scientific and technical texts using information technologies]. *Extended abstract of candidate's thesis*, Moscow, Russia, 28 p. [in Russian].

3. Belkova, E. V. (2009). *Metodika obuchenija abzacno-frazovomu perevodu studentov jekonomicheskogo vuza* [Methodology of teaching consecutive interpreters to economic high school]. *Extended abstract of candidate's thesis*, Irkutsk, Russia, 24 p. [in Russian].

4. Honcharov, S. M. (2004). *Kredytно-modulna systema orhanizatsiyi navchal'noho protsesu u svitli Bolonskoyi deklaratsiyi: dokumenty, materialy, fakty* [Credit-Modular System of Educational Process Organization in the Light of the Bologna Declaration: Documents, Materials, Facts]. Rivne: UDUVHP, 34 p. [in Ukrainian].

5. Zadorozhna, I. P. (2012). *Teoretyko-metodychni zasady orhanizatsiyi samostiyanoi roboty maybutnikh uchyteliv z ovobodinnya anhlovnoyuu komunikativnoyuu kompetentsiyeyu* [Theoretical and methodological foundations of future teachers self-study work organization on acquiring communicative competence in English]. *Doctor's thesis*, Kyiv, Ukraine, 457 p. [in Ukrainian].

6. Ihnatenko, V. D. (2017). *Metodyka navchannya maybutnikh filolohiv pysmovooho perekladu naukovotekhnichnykh tekstiv frantsuzkoyuu movoyu* [Methodology of teaching future philologists to translate French scientific and technical texts]. *Candidate's thesis*, Kyiv, Ukraine, 293 p. [in Ukrainian].

7. Kondrashova, N. V. (2002). *Obuchenie ustnomu perevodu studentov starshih kursov fakulteta izobrazitelnogo iskusstva pedagogicheskogo vuza (na materiale nemeckogo jazyka)* [Teaching interpreting to students of senior courses of the Faculty of Fine

**ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ УСНОГО СИНХРОННОГО ТА ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ЯК
ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ**

Arts of the Pedagogical University (the German language)]. *Extended abstract of candidate's thesis*, St. Petersburg, Russia. [in Russian].

8. Kraevskij, V. V. & Hutorskoj, A. V. (2007). *Osnovy obuchenija. Didaktika i metodika* [Foundations of Teaching. Didactics and Methodology]. Moscow: Academia, 352 p. [in Russian].

9. Mayyer, N. V. (2016). *Teoretyko-metodychni zasady formuvannya metodychnoi kompetentnosti u maybutnikh vykladachiv frantsuzkoyi movy* [Theoretical and methodological basics of forming methodological competence of future teachers of French]. *Doctor's thesis*, Kyiv, Ukraine, 502 p. [in Ukrainian].

10. Malafiyik, I. V. (2005). *Dydaktyka* [Didactics]. Kyiv: Kondor, 397 p. [in Ukrainian].

11. Rogova, G. V., Rabinovich, F. M. & Saharova, T. E. (1991). *Metodika obuchenija inostrannym jazykam v srednej shkole* [Methodology of Teaching Foreign Languages in the Secondary School]. Moscow: Prosveshhenie, 287 p. [in Russian].

12. Safonova, V. V. (1996). *Izuchenie jazykov mezhdunarodnogo obshhenija v kontekste dialoga kul'tur i civilizacij* [Learning Languages of International Communication in the Context of the Dialogue of Cultures and Civilizations]. Voronezh: ISTOKI, 237 p. [in Russian].

13. Sdobnikov, V. V. (2015). *Principy obuchenija perevodu, ili O chem eshhe ne bylo skazano* [Principles of teaching translation, or What has not

been said yet]. *Mosty*, Issue 1 (45), pp. 51–59. [in Russian].

14. Simkova, I. O. (2015). *Analiz nayavnoyi metodyky navchannya usnogo perekladu z arkusha u VNZ Ukrayiny ta yiyi vidpovidnist mizhnarodnym standartam* [Analysis of the existing methodology of teaching sight interpreting in the universities of Ukraine and its conformity to the international standards]. *The bulletin of the National Aviation University*, issue 7, pp. 103–106. [in Ukrainian].

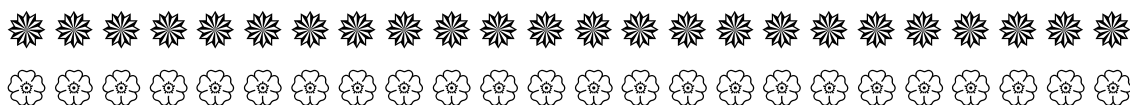
15. Tarasenko, R. O. (2017). *Teoretychni i metodychni zasady formuvannya informatsiyanoi kompetentnosti maybutnikh perekladachiv dlya ahraryoi haluzi u vyshchikh navchal'nykh zakladakh* [Theoretical and methodological foundations of formation of information competence of translators for the agricultural sector in higher educational institutions]. *Doctor's thesis*, Kyiv, Ukraine, 550 p. [in Ukrainian].

16. Tsyhan, L. V. (2013). *Pryntsyipy navchannya maybutnikh filolohiv usnogo perekladu* [Principles of teaching interpreting to future philologists]. *The bulletin of the National Pedagogical University*, issue 111, pp. 373–375. [in Ukrainian].

17. Chernovatyy, L. M. (2013). *Metodyka vykladannya perekladu yak spetsialnosti* [Methodology of Teaching Translation]. Vinnytsya: Nova Knyha, 376 p. [in Ukrainian].

18. Shhukin, A. N. (2004). *Obuchenie inostrannym jazykam: Teorija i praktika* [Teaching Foreign Languages: Theory and Practice]. Moscow: Filomatis, 416 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 13.11.2017

Стан повної самостійності, до якого прагне дитина, що виходить з-під опіки матері, виявляється в трьох напрямках: “В моральному відношенні – це самодіяльність любові, у розумовому – самодіяльність мислення, у фізичному – самодіяльність тіла”.

*Йоган Генріх Песталоцці
швейцарський педагог-новатор*

“Неможливо – це всього лише гучне слово, за яким ховаються маленькі люди. Їм простіше жити в звичному світі, ніж знайти в собі сили щось змінити. Неможливе – це не факт. Це тільки думка. Неможливе – це не вирок. Це виклик. Неможливе – це шанс проявити себе. Неможливо – це не назавжди. Неможливе можливо”.

*Махатма Ганді
індійський філософ*

